

Naknadno mjerjenje goodwilla

mr. sc. **Silvija Pretnar Abičić**

Autorica u članku na primjerima pojašnjava postupak testiranja goodwilla na umanjene računovodstveno iskazivanje.

Goodwill predstavlja buduću ekonomsku korist koja se priznaje kao imovina u bilanci stjecatelja ili u konsolidiranoj bilanci, a priznaje se temeljem transakcija nastalih iz poslovnih kombinacija, sukladno odredbama MSFI-a 3 – *Poslovna spajanja*, odnosno HSFI-a 2 – *Konsolidirani financijski izvještaji*. Na datum stjecanja, tj. pri početnom priznavanju, stjecatelj će priznati goodwill stečen u poslovnom spajanju kao nematerijalnu imovinu te početno vrednovati taj goodwill po trošku stjecanja, kao višak troška u odnosu na stjecateljev udio u neto fer vrijednosti određive imovine, obveza i nepredviđenih obveza. Nakon početnog priznavanja, tj. prilikom naknadnog vrednovanja goodwilla, dolazi do različitog računovodstvenog postupanja u računovodstvu obveznika HSFI-a i MSFI-a. Naime, obveznici primjene HSFI-a trebaju procjenjivati goodwill stečen u poslovnom spajanju po trošku stjecanja, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti i akumuliranu amortizaciju sukladno odredbama HSFI-a 2, dok obveznicima primjene MSFI-a amortiziranje goodwilla nije dozvoljeno, već goodwill trebaju testirati na umanjene obvezno jednom godišnje, u skladu sa odredbama MRS-a 36 – *Umanjenje imovine*. Pri tome, potrebno je obratiti pozornost na porezni tretman amortizacije i rashod s osnove umanjenja vrijednosti goodwilla. Zbog testiranja umanjenja imovine, tj. za potrebe provođenja testa umanjenja, goodwill se raspoređuje na jedinice ili skupine jedinica koje stvaraju novac. Vrijednost goodwilla je umanjena kada je nadoknativa vrijednost jedinice koja stvara novac manja od njene knjigovodstvene vrijednosti. Gubitak od umanjenja goodwilla priznaje se u računu dobiti i gubitka u trenutku nastanka, bez mogućnosti njegovog ukidanja u budućim razdobljima. Autorica u članku na primjerima pojašnjava postupak testiranja goodwilla na umanjene računovodstveno iskazivanje.

1. Uvod

Goodwill se odnosi na buduću ekonomsku korist koja nastaju iz imovine stečene poslovnim spajanjem koja se ne može pojedinačno utvrditi i odvojeno priznati, a priznaje se temeljem transakcija nastalih iz poslovnih kombinacija, sukladno odredbama MSFI-a 3 – *Poslovna spajanja* te HSFI-a 2 – *Konsolidirani financijski izvještaji*.

Osim računovodstvenih standarda, poslovne kombinacije uređene su i Zakonom o trgovačkim društvima¹ i poreznim propisima. Su-

kladno čl. 19. st. 1. Zakona o porezu na dobit² **spajanje** se odnosi na transakciju kojom prestaju, bez postupka likvidacije, jedno ili više društava (preneseno društvo) prijenosom sve imovine i obveza na novo društvo (društvo preuzimatelj), u skladu s propisima koji uređuju to područje. Nadalje, čl. 19. st. 2. Zakona o PD-u definira **pripajanje** kao transakciju kojom nestaju, bez postupka likvidacije, jedno ili više društava (preneseno društvo) prijenosom sve imovine i obveza na drugo postojeće društvo (društvo preuzimatelj), u skladu s propisima koji uređuju to područje.

Osim toga, postoje i poslovne kombinacije koje rezultiraju matično-podružničkim odnosom, pri čemu se radi o preuzimanju društva (akviziciji), odnosno konsolidaciji u užem smislu. Akvizicija predstavlja oblik poslovnog spajanja kod kojeg dolazi do **matično-podružničkog odnosa** jer stjecatelj stječe kontrolu nad stečenim društvom, a društva nakon provedenog poslovnog spajanja nastavljaju poslovanje kao samostalni pravni subjekti i sastavljaju vlastite financijske izvještaje. Međutim, matica dodatno sastavlja i konsolidirane financijske izvještaje.

Kod pripajanja društava i statutarne konsolidacije (spajanje društava) goodwill se iskazuje u financijskim izvještajima društva stjecatelja, dok se kod preuzimanja društva (akvizicije) iskazuje samo u konsolidiranim izvještajima matice, ali ne i u njenim pojedinačnim izvještajima, kao niti u financijskim izvještajima ovisnih društava. Dakle, goodwill predstavlja buduću ekonomsku korist koja se priznaje kao imovina u bilanci stjecatelja ili u konsolidiranoj bilanci.

Sva poslovna spajanja, odnosno poslovne kombinacije u kojima jedan poduzetnik kontrolira drugog poduzetnika moraju se obračunavati primjenom **metode kupnje**, koja poslovno spajanje promatra iz perspektive spajajućeg poduzetnika koje je prepoznato kao stjecatelj, odnosno subjekt koji stječe kontrolu nad drugim poduzetnikom. Dakle, društvo stjecatelj kupuje neto imovinu stečenog društva po fer vrijednosti te mora na datum stjecanja utvrditi i priznati goodwill koji nastaje iz transakcije stjecanja.

Na datum stjecanja, tj. **pri početnom priznavanju**, stjecatelj će priznati goodwill stečen u poslovnom spajanju kao imovinu te početno vrednovati taj goodwill po trošku stjecanja, kao višak troška u odnosu na stjecateljev udio u neto fer vrijednosti određive imovine, obveza i nepredviđenih obveza. **Nakon početnog priznavanja**,

¹ Zakon o trgovačkim društvima; Nar. nov. br. 111/93-34/22; nadalje ZTD

² Zakon o porezu na dobit; Nar. nov., br. 177/04-138/20; nadalje Zakon o PD

tj. prilikom naknadnog vrednovanja goodwilla, dolazi do različitog računovodstvenog postupanja u računovodstvu obveznika HSFI-a i MSFI-a. Naime, obveznici primjene HSFI-a trebaju procjenjivati goodwill stečen u poslovnom spajanju po trošku stjecanja, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti i akumuliranu amortizaciju sukladno odredbama HSFI-a 2, dok obveznicima primjene MSFI-a amortiziranje goodwilla nije dozvoljeno, već goodwill trebaju **testirati na umanjenje**, u skladu sa odredbama MRS-a 36 – *Umanjenje imovine*. Svakako, potrebno je obratiti pozornost na pozorni tretman amortizacije i rashod s osnove umanjenja vrijednosti goodwilla.

2. Priznavanje i početno mjerenje goodwilla

2.1. Obveznici primjene MSFI-a

Pri utvrđivanju i početnom mjerenju goodwilla za obveznike primjene MSFI-a vrijedi kako je navedeno u nastavku. Sukladno odredbama toč. 32. MSFI-a 3 stjecatelj je dužan utvrditi i priznati goodwill na datum stjecanja kao razliku između dva iznosa (1-2):

- 1) ukupnog iznosa koji se sastoji od:
  - a) prenesene naknade za stjecanje mjerene po fer vrijednosti na datum stjecanja, tj. troška stjecanja (potrebno je voditi računa da se troškovi koji stjecatelju nastaju radi provedbe poslovnog spajanja ne uključuju u trošak stjecanja, već ih je potrebno priznati kao rashod razdoblja u kojem su nastali. Primjerice, to mogu biti naknade savjetnicima, pravnici, računovođama, procjeniteljima vrijednosti i druge profesionalne i konzultantske naknade, opći administrativni troškovi, uključujući troškove vođenja internog odjela za spajanja i pripajanja, kao i troškovi upisivanja te izdavanja dužničkih i vlasničkih vrijednosnica);
  - b) eventualnog nekontrolirajućeg interesa u stečeniku mjerenog ili po fer vrijednosti ili u visini udjela u neto imovini stečenika;
  - c) fer vrijednosti na datum stjecanja vlasničkog udjela koji je stjecatelj prethodno imao u stečeniku (uzima se u obzir kod poslovnog spajanja u fazama);
- 2) neto iznosa na datum stjecanja utvrdive stečene imovine i utvrdivih preuzetih obveza mjerenih po fer vrijednosti.

Dakle, prema MSFI-u 3 goodwill se utvrđuje kako slijedi:

1.	Naknada za stjecanje mjerena po fer vrijednosti
2.	Nekontrolirajući (manjinski) interes mjeren po fer vrijednosti ili u visini udjela u neto imovini stečenika
3.	Prethodno stečeni udjeli po fer vrijednosti
4.	Fer vrijednost neto imovine stečenika (razlika fer vrijednosti preuzete stečene imovine i obveza)
5.	Goodwill = (1+2+3-4)

U slučaju kada je naknada za stjecanje (uvećana za eventualni nekontrolirajući iznos) veća od fer vrijednosti neto imovine stečanog društva, nastaje **goodwill koji se priznaje kao nematerijalna imovina**. U obrnutom slučaju, ako je naknada za stjecanje (uvećana za eventualni nekontrolirajući iznos) manja od fer vrijednosti neto imovine stečanog društva, nastaje dobit od povoljne kupnje (odn. negativni goodwill), koji se priznaje **kao prihod**.

Manjinski (nekontrolirajući) interes je onaj dio dobiti ili gubitka u neto imovine ovisnog društva koji se može pripisati kapitalu koji nije vlasništvo matičnog društva, izravno ili neizravno kroz ovisna druš-

tva. Dakle, odnosi se na vlasnički udjel u ovisnom društvu koji ne pripada matici, već manjinskim dioničarima te se iskazuje u kapitalu, ali odvojeno od vlasničkog kapitala matice. Manjinski interes u neto imovini sastoji od iznosa manjinskog interesa na datum početnog spajanja i manjinskog udjela u promjenama kapitala od datuma spajanja. Za svako poslovno spajanje, sukladno MSFI-u 3, stjecatelj je dužan *nekontrolirajući interes* u stečeniku mjeriti:

- a) *po fer vrijednosti* ili
- b) *u visini udjela u utvrđivoj neto imovini* stečenika razmjerno svom nekontrolirajućem interesu.

Prema tome, obveznici primjene MSFI-a imaju pravo odabira da li će nekontrolirajući interes u stečeniku mjeriti po fer vrijednosti ili u visini udjela u neto imovini stečenika.

2.2. Obveznici primjene HSFI -a

Za obveznike primjene HSFI-a, u skladu sa odredbama HSFI-a 2, stjecatelj mora, na datum stjecanja, priznati goodwill stečen u poslovnom spajanju kao nematerijalnu imovinu te ga početno vrednovati po trošku, kao višak troška u odnosu na stjecateljev udio u neto fer vrijednosti određive imovine, obveza i nepredviđenih obveza (toč. 2.76. HSFI-a 2). Goodwill se utvrđuje kao razlika između dva iznosa (1-2):

- 1) *troška poslovnog spajanja*, koji obuhvaća zbroj:
  - a) fer vrijednosti na datum razmjene, dane imovine, nastalih ili preuzetih obveza i vlasničkih instrumenata izdanih od stjecatelja u zamjenu za kontrolu nad stečenikom i
  - b) svih troškova koji se mogu direktno povezati s poslovnim spajanjem. Za razliku od MSFI-a 3, HSFI 2 troškove koji se mogu direktno povezati sa poslovnim spajanjem tretira kao sastavni dio troška stjecanja (npr. profesionalne naknade plaćene računovođama, pravnim savjetnicima, procjeniteljima i ostalim konzultantima), dok opće administrativne troškove i troškove koji se direktno ne mogu povezati sa poslovnim spajanjem priznaje kao rashod razdoblja.
- 2) stjecateljevog udjela u fer vrijednosti neto imovine stečenika. Također, HSFI 2 dozvoljava samo jednu metodu mjerenja nekontrolirajućeg interesa, tako da se sukladno HSFI-u 2 nekontrolirajući interes mjeri *u visini stjecateljevog udjela* u fer vrijednosti neto imovine stečenika.

3. Osnovne odredbe MRS-a 36

MRS 36 definira postupke koje je potrebno primijeniti kako bi se osiguralo da se imovina ne iskazuje u visini koja je viša od nadoknativog iznosa. Ako je knjigovodstvena vrijednost veća od nadoknativog iznosa, potrebno je priznati gubitak od umanjenja imovine. U nastavku se navode odredbe i definicije vezane uz potrebu provođenja umanjenja vrijednosti, prije svega goodwilla.

Kao što je ranije navedeno, goodwill stečen u poslovnom spajanju potrebno je priznati kao nematerijalnu imovinu te početno vrednovati po trošku, a nakon početnog priznavanja tretman goodwilla je različit, ovisno o tome da li je subjekt obveznik izvještavanja sukladno MSFI-u ili HSFI-u.

U skladu sa odredbama MSFI-a 3, goodwill priznat kao nematerijalna imovina se nakon početnog priznavanja treba procjenjivati po trošku, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Naime, **goodwill** stečen u poslovnom spajanju se ne amortizira, već se **obavezno testira na umanjenje vrijednosti jednom godišnje** u skladu sa MRS-om 36, bez obzira da li postoji bilo koji indikator umanjenja (toč. 10. (b) MRS-a 36.) Međutim, ako promijenjene

okolnosti upućuju na mogući gubitak vrijednosti, goodwill je potrebno testirati na umanjeno i češće. Stoga, u svakom trenutku kada subjekt ocijeni da postoje indikatori umanjenja potrebno je utvrditi nadoknadivu vrijednost, odnosno provesti test umanjenja goodwilla, a obavezno jednom godišnje. Indikatori umanjenja mogu biti interni i eksterni, tako da subjekt treba razmotriti najmanje sljedeće pokazatelje, kako je navedeno u tablici:

Eksterni indikatori umanjenja	Interni indikatori umanjenja
<ul style="list-style-type: none"> ■ značajna promjena i smanjenje tržišne vrijednosti sredstva ili jedinice koja stvara novac više od očekivanog; ■ negativne promjene u tehnološkim, tržišnim, ekonomskim ili zakonskim uvjetima u kojima subjekt posluje, primjerice povećanje nameta, ulazak značajnog konkurenta na tržište, promjene u potražnji na koje subjekt ne može odgovoriti; ■ povećanje tržišnih kamatnih stopa ili drugih stopa povrata od ulaganja što će utjecati na diskontnu stopu koja se koristi u izračunavanju vrijednosti u upotrebi te značajno smanjiti nadoknadivi iznos sredstva; ■ knjigovodstveni iznos neto imovine subjekta viši je od njegove cijene na tržištu (tržišna kapitalizacija). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ zastarjelost ili fizičko oštećenje sredstva; ■ negativne promjene vezano uz mogućnost upotrebe sredstva, npr. imovina se stavlja van upotrebe, postoje planovi za prestanak ili restrukturiranje poslovanja kojem sredstvo pripada, prodaja imovine prije očekivanog datuma; ■ postoji dokaz iz internih izvještaja da je ekonomska uspješnost sredstva lošija ili će biti lošija nego se očekuje, npr. novčani tokovi za stjecanje imovine ili naknadne novčane potrebe za poslovanje i održavanje imovine su značajno veći od očekivanih, stvarni neto novčani tokovi od imovine ili dobiti/gubici iz poslovanja koji proizlaze iz imovine su značajno lošiji od očekivanih, značajno smanjenje planiranih neto novčanih tokova ili operativne dobiti koji proizlaze iz imovine, očekuju se gubici iz poslovanja ili neto novčani odljevi za imovinu kada se podaci tekućeg razdoblja zbroje sa planiranim podacima za buduće razdoblje.

Prilikom testiranja na umanjeno sredstva (jedinice koja stvara novac), subjekt mora usporediti knjigovodstvenu vrijednost sa nadoknadivom vrijednošću sredstva (jedinice koja stvara novac). Jedinica koja stvara novac je najmanja skupina imovine koja se može identificirati, a koja stvara novčane tokove od neprekinute upotrebe i koji su uvelike neovisni od novčanih tokova od ostale imovine ili drugih skupina imovine. Ukoliko je knjigovodstveni iznos veći od nadoknadivog iznosa subjekt će priznati **gubitak od umanjenja** u iznosu za koji je knjigovodstvena vrijednost veća od nadoknadivog iznosa sredstva (jedinice koja stvara novac). Iznos gubitka od umanjenja priznaje se kao rashod u trenutku nastanka, osim ako se imovina iskazuje u revaloriziranom iznosu.

Knjigovodstvena vrijednost odnosi se na iznos po kojem je imovina iskazana u bilanci nakon umanjenja za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja. Knjigovodstvena vrijednost jedinice koja stvara novac:

- a) sadrži knjigovodstvenu vrijednost samo one imovine koja se može na razumnoj i dosljednoj osnovi izravno pripisati ili rasporediti jedinici koja stvara novac i koja će ubuduće stvarati novčane priljeve koji se koriste prilikom određivanja vrijednosti u upotrebi te jedinice, i
- b) ne sadrži knjigovodstvenu vrijednost priznatih obveza, osim ako se nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac ne može odrediti bez razmatranja tih obveza.

Nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja stvara novac) je viši iznos između njegove:

- a) fer vrijednosti umanjene za troškove otuđenja i
- b) vrijednosti u upotrebi.

Vrijednost u upotrebi predstavlja sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova za koju se očekuje da će proizaći iz imovine ili jedinice

koja stvara novac, dok je *fer vrijednost umanjena za troškove otuđenja* cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili cijena plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja (MSFI 13 – *Mjerenje fer vrijednosti*), umanjena za troškove otuđenja. Ako je bilo koji od ova dva iznosa veći od knjigovodstvenog, imovina se ne umanjuje te nije potrebno procijeniti drugi iznos. Troškovi otuđenja su dodatni troškovi koji se mogu izravno pripisati otuđenju imovine ili jedinice koja stvara novac, osim financijskih troškova i rashoda za porez na dobit. U tom smislu, troškovi otuđenja oduzimaju se pri određivanju neto prodajne cijene, a mogu uključivati pravne troškove, pristojbe i slične troškove transakcija, troškove premještanja sredstva i izravne dodatne troškove potrebne da se imovina dovede u stanje za prodaju.

Nadalje, ako se fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ne može pouzdano utvrditi, za nadoknadivi iznos može se koristiti vrijednost imovine u upotrebi. Također, ako nema razloga vjerovati da je za neko sredstvo vrijednost u upotrebi veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje, nadoknadivi iznos može biti fer vrijednost minus troškovi prodaje. To će biti u slučaju imovine koja se drži za otpis ili otuđenje.

Nadoknadivi iznos određuje se za svako pojedinačno sredstvo, osim ako sredstvo ne stvara novčane priljeve od neprekinute upotrebe, koji su uglavnom neovisni o drugim sredstvima ili skupinama sredstava. U tom slučaju, nadoknadivi iznos za jedinicu koja stvara novac određuje se prema jedinici sredstva gdje to sredstvo pripada, osim ako:

- a) je fer vrijednost minus troškovi prodaje viša od njegove knjigovodstvene vrijednosti, ili
- b) vrijednost sredstva u upotrebi koja se može procijeniti je blizu njegove fer vrijednosti minus troškovi prodaje i ta vrijednost se može odrediti.

Nadalje, ukoliko prijašnji izračuni ukazuju da je nadoknadivi iznos imovine značajno veći od knjigovodstvene vrijednosti, nije potrebno ponovno procijeniti nadoknadivi iznos, uz uvjet da nije bilo događaja koji bi utjecali na izračun. Također, prilikom provođenja testa umanjenja goodwilla u tekućem razdoblju, subjekt može koristiti i posljednji izračun nadoknadive vrijednosti jedinice koja stvara novac na koju je goodwill raspoređen, a koji je pripremljen u prethodnom razdoblju, ali samo ukoliko su ispunjeni svi navedeni uvjeti:

- a) imovina i obveze koji čine jedinicu nisu se značajno promijenili od posljednjeg izračuna nadoknadive vrijednosti
- b) iznos nadoknadive vrijednosti utvrđen u posljednjem izračunu je značajno veći od knjigovodstvene vrijednosti jedinice, i
- c) na temelju analize događaja i okolnosti koji su nastali i promijenili se od posljednjeg izračuna nadoknadive vrijednosti, mala je vjerojatnost da će novi izračun nadoknadive vrijednosti u tekućem razdoblju biti manji od knjigovodstvene vrijednosti.

Kada se nadoknadiva vrijednost utvrđuje kao **vrijednost u upotrebi**, za izračun vrijednost u upotrebi subjekti najčešće koriste metodu DCF (engl. *Discounted Cash Flow*) diskontirajući vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova od upotrebe imovine ili jedinice koja stvara novac. S obzirom da određivanje budućih novčanih tokova i diskontne stope često zahtijeva značajne procjene i pretpostavke, postoji izloženost većoj mogućnosti pogrešaka. Prilikom izračuna potrebno je procijeniti buduće novčane tokove i utvrditi odgovarajuću diskontnu stopu, uzimajući u obzir sljedeće faktore (toč. 30. i 31. MRS 36):

- a) procjenu budućih novčanih tokova (novčanih priljeva i odljeva) koji se očekuju od neprekinute upotrebe sredstva ili je-

dinice koja stvara novac i njegove konačne prodaje na kraju korisnog vijeka upotrebe, uz primjenu odgovarajuće diskontne stope na te buduće novčane tokove;

- b) očekivanja mogućih odstupanja u iznosu ili vremenu nastanka budućih novčanih tokova;
- c) vremensku vrijednost novca, koju predstavlja tekuća tržišna nerizična kamatna stopa;
- d) cijenu prisutnog inherentnog rizika koju nosi sredstvo, i
- e) ostale čimbenike koji mogu utjecati na veličinu budućih novčanih tokova (primjerice nelikvidnost).

Točke b), d) i e) mogu se odraziti ili kao usklađivanja vrijednosti budućih novčanih tokova ili kao usklađivanja diskontne stope. Njihov utjecaj na očekivanu sadašnju vrijednost budućih novčanih tokova će biti isti. Nadalje, projekcija novčanih odljeva obuhvaća buduće opće troškove, ali i direktne troškove koji se mogu izravno pripisati ili rasporediti na razumnoj i dosljednoj osnovi na sredstvo u upotrebi (npr. troškovi održavanja, popravaka i slično).

Ukoliko su novčani tokovi procijenjeni u stranoj valuti u kojoj su dobiveni, moraju se diskontirati odgovarajućom diskontnom stopom za tu valutu te se tako izračunata sadašnja vrijednost novčanih tokova pretvara u funkcionalnu valutu subjekta primjenom spot tečaja važećeg na datum izračuna vrijednosti u upotrebi.

Mjerenje vrijednosti u upotrebi, odnosno **procjena budućih novčanih tokova**, sukladno toč. 33. MRS-a 36, temelji se na:

- *razumnim i zasnovanim pretpostavkama*, tj. najboljoj procjeni uprave o ekonomskim uvjetima (uzimajući u obzir promjene neto radnog kapitala i kapitalnih ulaganja), za koje se očekuje da će postojati za vrijeme preostalog vijeka upotrebe sredstava. Potrebno je veći značaj dati korištenju informacija iz vanjskih izvora. Uprava procjenjuje razumnost pretpostavki utvrđujući razloge nastanka razlika između prethodnih projekcija novčanih tokova i stvarnih novčanih tokova, te ukoliko je potrebno vrši odgovarajuće prilagodbe planova na kojima se temelje buduću novčani tokovi.
- *najnovijim financijskim planovima/prognozama* odobrenim od uprave u razdoblju od *najviše 5 godina*, osim ako se dulje razdoblje može opravdati;
- *ekstrapolirajućim projekcijama* novčanih tokova nakon razdoblja koja su obuhvaćena najnovijim planovima i prognozama, a koje se temelje na stabilnim ili opadajućim stopama rasta za naredne godine, osim ako se povećana stopa može opravdati. Uobičajeno ova stopa rasta ne smije biti veća od prosječne dugoročne stope rasta proizvoda, djelatnosti ili zemlje u kojoj subjekt posluje.

Dakle, prilikom procjene budućih novčanih tokova potrebno je uzeti u obzir dva perioda:

- 1) *razdoblje planiranja (projekcije)* – obuhvaća projekciju novčanih tokova na temelju planova i prognoza za razdoblje do najviše 5 godina (osim ako se dulje razdoblje može opravdati). Novčani tokovi diskontiraju se u svakom razdoblju na njegovu sadašnju vrijednost. Kod određivanja planiranog rasta prihoda, mogu se koristiti različite stope rasta u svakoj pojedinoj godini projekcije, ali stope moraju biti razumne i realne sukladno rezultatima koji su ostvareni u prošlosti.
- 2) *preostalo razdoblje (terminalni period)* – razdoblje koje nastupa nakon petogodišnjeg razdoblja i subjekt vrši projekciju daljnijeg kretanja prihoda te utvrđuje terminalnu vrijednost, uzimajući u obzir dugoročne stope rasta. Terminalna vrijednost (TV) predstavlja procjenu sadašnje vrijednosti svih novčanih tokova preostalog razdoblja na datum razdoblja projekcije

(tj. na kraju petogodišnjeg razdoblja), izračunatu na osnovi zadnjeg novčanog toka u razdoblju projekcije. Mora se diskontirati na sadašnju vrijednost po odgovarajućoj diskontnoj stopi, odnosno primjenom faktora utvrđenog za zadnju godinu razdoblja planiranja. Najčešće se izračunava uz pretpostavku konstantne stope rasta prihoda te se primjenjuje sljedeća formula (Gordonov model):

$$TV_t = \text{Novčani tok}_{(t+1)} / (WACC - g)$$

gdje je: *Novčani tok*_(t+1) = slobodni novčani tok za prvu godinu nakon planiranog razdoblja (izračunava se na način da se zadnji novčani tok iz razdoblja planiranja uvećava za stopu rasta, tj. *Novčani tok*_(t+1) = *Novčani tok*_t * (1 + g), *WACC* = diskontna stopa, *g* = dugoročna stopa rasta (stabilna).

Prema tome, vrijednost u upotrebi jednaka je zbroju diskontiranih novčanih tokova i diskontiranoj terminalnoj vrijednosti jedinice koja stvara novac.

Nadalje, potrebno je naglasiti da se budući novčani tokovi uvijek procjenjuju za sredstvo u njegovom *sadašnjem stanju*. Dakle, procjena budućih novčanih tokova **ne smije uključivati**:

- a) procijenjene buduće novčane priljeve i odljeve koji će proizaći iz budućeg restrukturiranja za koje subjekt još nije preuzeo obvezu (primjerice, smanjenje očekivanih troškova osoblja). Međutim, ako je subjekt preuzeo obvezu restrukturiranja sukladno MRS-u 37 – *Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina*, pozitivni efekti restrukturiranja mogu se uključiti u buduće novčane priljeve i odljeve, te je također potrebno procijeniti buduće novčane odljeve restrukturiranja i priznati ih kao rezerviranja za restrukturiranje sukladno MRS-u 37.
- b) novčane tokove iz poboljšanja ili povećanja uspješnosti i vrijednosti sredstva (primjerice od kapitalnih ulaganja);
- c) novčane priljeve i odljeve iz financijskih aktivnosti;
- d) povrate ili plaćanja poreza na dobit;
- e) nenovčane stavke (primjerice amortizacija).

Uzimajući u obzir sve navedeno, slobodni novčani tok može se izračunati na sljedeći način:

Poslovni prihodi
Poslovni rashodi
Dobit prije poreza i kamata
Porez na dobit
Neto dobit
Plus: amortizacija
Minus: Kapitalni izdaci
Minus: Povećanje neto radnog kapitala
Slobodni novčani tok

Diskontna stopa koju će subjekt koristiti za izračun vrijednosti u upotrebi mora biti *stopa prije poreza* koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika koji su specifični za sredstvo. Stopa treba odražavati povrat koji bi ulagatelji zahtijevali od ulaganja koje će stvarati novčane tokove jednake onima koji se očekuju da će se dobiti od sredstva. Odabir odgovarajuće stope je vrlo bitan zbog toga što primjena niske diskontne stope može rezultirati vrijednošću imovine koje je veća od knjigovodstvene vrijednosti priznate u bilanci subjekta. Nasuprot tome, primjena visoke stope može rezultirati umanjenjem vrijednosti imovine jer će nadoknadi

vrijednost biti niža od knjigovodstvene vrijednosti. MRS 36 navodi da se stopa procjenjuje temeljem stope koja se nalazi u tekućim tržišnim transakcijama za slična sredstva ili na temelju prosječnih ponderiranih troškova kapitala određenih subjekata koji kotiraju na burzi i imaju jedno sredstvo (ili portfelj sredstava) sličnih uvjeta mogućih usluga i rizika sredstva koje se promatra.

Kada stopa za specifično sredstvo nije izravno raspoloživa na tržištu, subjekt može procijeniti diskontnu stopu koristeći zamjenu, primjerice:

- ponderirani prosječni trošak kapitala – WACC (engl. *Weighted Average Cost of Capital*) koji će utvrditi primjenom modela procjene kapitala (CAPM);
- početnu stopu posudbe subjekta;
- ostale tržišne stope posudbe.

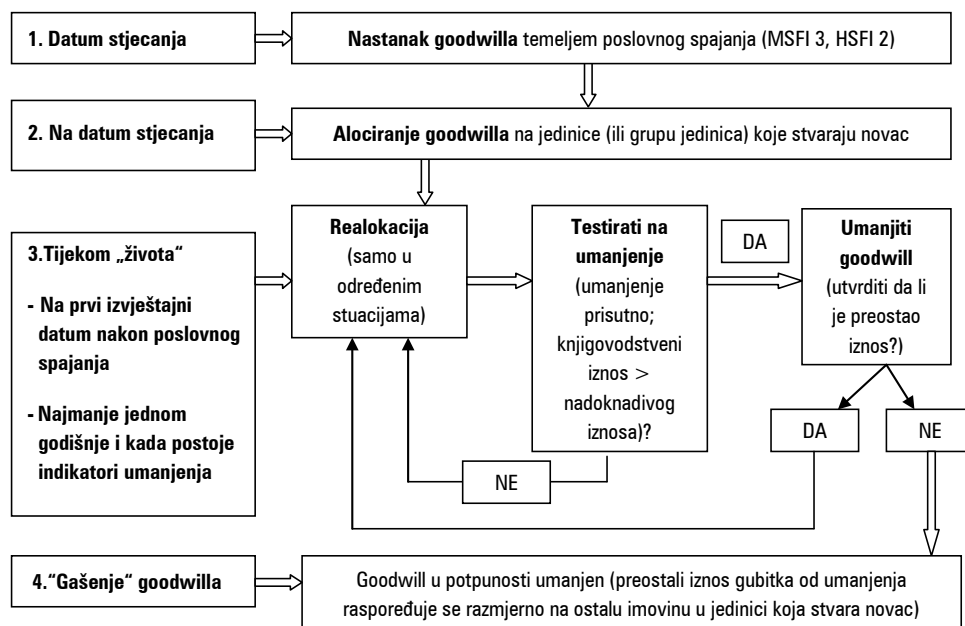
Najčešće korištena diskontna stopa u praksi je ponderirani prosječni trošak kapitala, koju će subjekt izračunati na sljedeći način:
WACC = $K_e * (E/(D+E)) + K_d * (1-t) * (D/(D+E))^3$ Trošak kapitala K_e izračunava se najčešće temeljem CAPM modela (engl. *Capital Asset Pricing Model*) na sljedeći način: $K_e = R_f + (R_m - R_f) * \beta^4$.

WACC predstavlja diskontnu stopu nakon poreza, te je ovu stopu moguće primijeniti za svodenje na sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova nakon poreza (izračunati su temeljem planova i prognoza uprave koji uključuju poreze). S obzirom da MRS 36 zahtijeva da subjekt koristi diskontnu stopu i novčane tokove prije poreza, diskontnu stopu nakon poreza moguće je preračunati na stopu prije oporezivanja primjenjujući postupak iterativne komputacije, kao što je navedeno u MRS-u 36.OZZ85. Prema tome, diskontna stopa prije poreza ne izračunava se korekcijom stope nakon poreza sa važećom poreznom stopom niti sa korekcijom stvarnih novčanih tokova od poreza koje je subjekt ostvario. Međutim, vrijednost diskontiranih novčanih tokova trebala bi biti približno jednaka, tj. bez značajnijih odstupanja bez obzira da li subjekt vrši diskontiranje novčanih tokova nakon poreza sa diskontnom stopom nakon poreza, odnosno diskontiranje novčanih tokova prije poreza sa diskontnom stopom prije poreza.

Diskontna stopa mora se izračunati primjenjujući faktore koji su specifični za sredstvo/jedinicu koja stvara novac koja se testira na umanjene, a ne za subjekt kao cjelinu. Dakle, ona ne mora biti jednaka za svako sredstvo/jedinicu koja stvara novac zbog njihove izloženosti različitim rizicima (različita tržišta, industrija, proizvodi, valute, kamatne stope, zakonodavstvo, i sl.).

4. Naknadno mjerenje goodwilla i testiranje na umanjene

Životni ciklus goodwilla može se prikazati kako je navedeno u nastavku:

Slika 1. Životni ciklus goodwilla

4.1. Naknadno mjerenje goodwilla

Kao što je već ranije navedeno, za obveznike primjene MSFI-a, goodwill priznat kao nematerijalna imovina se nakon početnog priznavanja ne amortizira već se obvezno jednom godišnje testira na umanjene u skladu sa MRS-om 36, bez obzira postoji li indikator umanjene goodwilla. Prema tome, naknadno mjerenje goodwilla je po trošku umanjenom za eventualne gubitke od umanjene vrijednosti. Prethodno priznati gubitak od umanjene goodwilla ne smije se ukinuti u budućim razdobljima (toč. 124. MRS-a 36).

3 K_e = trošak kapitala, E = tržišna vrijednost kapitala društva, (za subjekte koji kotiraju na burzi odnosi se na tržišnu vrijednost dionica, dok je za subjekte koji ne kotiraju na burzi jednaka vrijednosti upisanog kapitala subjekta); D = tržišna vrijednost duga društva (tržišna vrijednost dužničkih vrijednosnih papira i vrijednost zajmova); K_d = trošak duga (obično je kamatna stopa koju subjekt plaća na svoje kredite koji su uzeti po tržišnim uvjetima i u novije vrijeme); t = stopa poreza na dobit (zakonska stopa poreza na dobit u zemlji u kojoj se posluje).

4 R_f = nerizična stopa ulaganja (ulaganje u niskorizične instrumente, npr. dugoročne državne obveznice razvijenih zemalja); R_m = očekivani tržišni prinos; $R_m - R_f$ = premija tržišnog rizika; β = sistematski rizik subjekta (promjena vrijednosti dionica društva u odnosu na veličinu i smjer promjena na tržištu, pri čemu $\beta = 1$ ukazuje na prosječne dionice - prinos se kreće u skladu sa prinosom na tržištu, $\beta < 1$ ukazuje na defenzivne dionice - promjena prinosa slabija od prinosa na tržištu i $\beta > 1$ ukazuje na agresivne dionice - promjena prinosa veća od prinosa na tržištu).

Nadalje, **obveznici primjene HSFI-a**, nakon početnog priznavanja goodwill stečen u poslovnom spajanju mjere po **trošku stjecanja, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti i akumuliranu amortizaciju**. Goodwill stečen u poslovnim spajanjima amortizira se tijekom korisnog vijeka trajanja (toč. 2.78. HSFI-a). Iznimno, ako se korisni vijek trajanja goodwilla ne može pouzdano izmjeriti, razdoblje amortiziranja je pet godina. Jednom priznati gubitak od umanjenja goodwilla ne može se naknadno ukinuti (toč. 2.77. HSFI-a 2).

U skladu sa čl. 22. st. 6. Pravilnika o porezu na dobit⁵, amortizacija goodwilla nastalog pri stjecanju i statusnim promjenama iz čl. 19. Zakona o PD-u nije porezno priznati rashod. Prema tome, troškovi amortizacije goodwilla priznati u poslovnim knjigama obveznika HSFI-a nisu porezno priznati rashod te povećavaju osnovicu porezna na dobit u PD prijavi. Isto tako, sukladno Mišljenju Porezne uprave, KLASA: 410-01/12-01/481 od 29. lipnja 2012. godine, vrijednosno usklađenje goodwilla nije porezno priznati rashod. Naime, sukladno navedenom Mišljenju, *ako se u postupcima iz čl. 19. Zakona o PD-u pojavi goodwill utvrđen kao višak troška stjecanja nad stjecateljevim udjelom u fer vrijednosti stečeničke prepoznatljive imovine, obveza i mogućih obveza, tada se u porezno priznate rashode ne uključuje amortizacije goodwilla niti gubitak od vrijednosnog usklađenja goodwilla sukladno navedenima poreznim propisima i računovodstvenim standardima*.

4.2. Umanjenje vrijednosti goodwilla

Detaljnije odredbe vezane za priznavanje i mjerenje gubitaka od umanjenja goodwilla navedene su u toč. 80.-108. MRS-a 36. Testiranje na umanjenje obuhvaća usporedbu nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac s njezinom knjigovodstvenom vrijednošću.

U svrhu testiranja goodwilla na umanjenje, potrebno je **odrediti jedinice** koje stvaraju novac te goodwill stečen u poslovnom spajanju **rasporediti** na datum stjecanja na sve stjecateljeve jedinice ili grupe jedinica koje stvaraju novac, za koje se očekuju ekonomske koristi od sinergija takvog stjecanja, neovisno o tome da li su ostala stečena imovina i obveze dodijeljeni upravo tim jedinicama ili grupi jedinica (toč. 80. MRS-a 36).

Jedinica koja stvara novac je najmanja skupina sredstava koja se može utvrditi, a koja daje novčane tokove od neprekinute upotrebe i koja je uvelike neovisna od novčanih tokova drugih sredstava ili skupine sredstava. Može se odnositi na cijeli subjekt (matrica ili podružnice unutar grupe), odjele ili poslovne jedinice unutar subjekta, linije proizvodnje unutar odjela ili subjekta, grupu imovine unutar proizvodne linije, odjela ili subjekta. Jedinice koje stvaraju novac trebaju se utvrditi dosljedno iz jednog razdoblja u drugo za istu imovinu ili vrste imovine, osim ako je promjena opravdana. Svaka jedinica ili grupa jedinica koja stvara novac, a na koju je goodwill alociran, treba predstavljati najnižu razinu unutar subjekta na kojoj se goodwill nadzire za potrebe unutarnjeg upravljanja i prije udruživanja ne smije biti veća od dijela subjekta, kako je definirano u toč. 5. MSFI-a 8 – *Poslovni segmenti*.

Goodwill priznat u sklopu poslovnog spajanja je imovina koja predstavlja buduće ekonomske koristi od ostale imovine stečene poslovnim spajanjem koja nije pojedinačno utvrđena i odvojeno priznata. Stoga, goodwill je potrebno alocirati na jedinice koje stvaraju novac iz razloga što goodwill ne stvara novčane tokove neovisno od drugih sredstava ili skupine sredstava. Međutim, često povećava novčane tokove više jedinica koje stvaraju novac, te se ne može rasporediti samo na jednu jedinicu koja stvara novac, odnosno pojedine jedini-

ce koje stvaraju novac, već se promatra na razini grupe jedinica koje stvaraju novac. U tom slučaju, goodwill se odnosi na sve jedinice, ali se ne može na njih rasporediti. Kad se goodwill odnosi na jedinicu koja stvara novac, ali nije raspodijeljen na tu jedinicu, jedinica se testira na umanjenje uvijek kada postoje indikatori da se jedinica može umanjiti, uspoređujući knjigovodstvenu vrijednost jedinice bez goodwilla s njenom nadoknadivom vrijednošću.

Gubitak od umanjenja raspoređuje se tako da se smanji knjigovodstvena vrijednost imovine jedinice koja stvara novac, pri čemu se gubitak od umanjenja vrijednosti bilo koje jedinice iz grupe na koju se goodwill odnosi najprije evidentira kao smanjenje goodwilla, a zatim se umanjuje vrijednost ostale imovine grupe. Jedinice koje stvaraju novac trebaju se utvrditi dosljedno iz jednog razdoblja u drugo za istu imovinu ili vrste sredstava, osim ako je promjena opravdana.

Prilikom raspoređivanja goodwilla na jedinice koja stvaraju novac, potrebno je uzeti u obzir sljedeće situacije:

- *alokacija goodwilla nije završena prije kraja poslovne godine na koju poslovno spajanje utječe* – ako knjiženje poslovnog spajanja i početno raspoređivanje goodwilla ne može biti završeno prije kraja poslovne godine na koju poslovno spajanje utječe, subjekt će priznati privremene iznose, a početno raspoređivanje goodwilla mora biti završeno prije kraja prve poslovne godine koja slijedi nakon datuma stjecanja.
- *subjekt prestaje s obavljanjem aktivnosti unutar jedinice na koju je goodwill alociran* – ako je goodwill raspoređen na jedinicu koja stvara novac i subjekt prestane s obavljanjem jedne aktivnosti unutar te jedinice (otuđi jedno poslovanje te jedinice), goodwill povezan s tom aktivnosti (otuđenim poslovanjem) mora biti:
  - uključen u knjigovodstvenu vrijednost poslovanja kad se utvrđuje dobit ili gubitak od otuđenja i
  - mora se mjeriti temeljem razmjernih vrijednosti otuđenog poslovanja i dijela poslovanja koji je jedinica koja stvara novac zadržala, osim ako subjekt može dokazati da će neka druga metoda bolje odražavati goodwill povezan s otuđenim poslovanjem.
- *kada subjekt vrši reorganizaciju strukture jedinice koja stvara novac na koju je goodwill alociran* – ako subjekt reorganizira svoju strukturu izvještavanja na način da mijenja strukturu jedinice koja stvara novac na koju je goodwill alociran, goodwill se mora ponovno alocirati na jedinice na koje se odnosi. Ponovno raspoređivanje goodwilla vrši se primjenom metode razmjerne vrijednosti, osim ako subjekt može dokazati da neka druga metoda bolje odražava goodwill povezan s reorganiziranim jedinicama.

Goodwill se, zajedno sa jedinicom koja stvara novac na koju je goodwill raspoređen, testira na umanjenje jednom godišnje, i uvijek kada subjekt uoči indikatore da vrijednost jedinice može biti umanjena. Test umanjenja provodi se na način da se knjigovodstvena vrijednost jedinice, uključujući goodwill, uspoređi s nadoknadivom vrijednošću jedinice koja stvara novac. Kada je nadoknadiva vrijednost jedinice veća od knjigovodstvene vrijednosti, nije potrebno umanjiti vrijednost jedinice koja stvara novac i goodwill koji je raspoređen na tu jedinicu, budući da se ne smatraju umanjenima (toč. 90. MRS-a 36). **Ako je knjigovodstvena vrijednost jedinice veća od njezine nadoknadive vrijednosti, subjekt će priznati gubitak od umanjenja kao rashod u računu dobiti i gubitka, smanjujući knjigovodstvenu vrijednost imovine jedinice sljedećim redoslijedom** (toč. 104. MRS-a 36):

⁵ Pravilnik o porezu na dobit; Nar. nov., br. 95/05-1/21; nadalje Pravilnik PD

- a) prvo se smanjuje knjigovodstvena vrijednost goodwilla koji je raspoređen na jedinicu koja stvara novac
- b) zatim se preostali iznos gubitka od umanjenja raspoređuje na drugu imovinu jedinice koja stvara novac razmjerno knjigovodstvenom iznosu svake imovine u jedinici.

Nadalje, prilikom raspoređivanja gubitka od umanjenja knjigovodstvena vrijednost neke imovine ne smije se smanjiti ispod višeg od sljedećih iznosa: a) njegove fer vrijednosti umanjenje za troškove otuđenja (ako se može utvrditi), b) njegove vrijednosti u upotrebi (ako je određiva) i nule.

Godišnji test umanjenja imovine za jedinicu koja stvara novac na koju je goodwill raspoređen subjekt može provesti u bilo koje vrijeme tijekom godine, uzimajući u obzir dostupnost potrebnih podataka i informacija, primjerice planova i prognoza. Ipak, bitno je da se testiranje mora provoditi u isto vrijeme svake godine (toč. 96. MRS-a 36). Ukoliko je godišnji test umanjenja goodwilla proveden prije kraja izvještajnog razdoblja, subjekt mora provesti dodatni test umanjenja ukoliko na datum izvještavanja postoje indikatori umanjenja. Također, za različite jedinice koje stvaraju novac test umanjenja može se provoditi u različito vrijeme. U slučaju da je goodwill, koji je raspoređen na jedinicu koja stvara novac, stečen u poslovnom spajanju tijekom tekuće godine, subjekt mora provesti test umanjenja te jedinice prije kraja tekućeg godišnjeg razdoblja. Prilikom provođenja testa umanjenja u tekućem razdoblju, subjekt može koristiti u posljednji izračun nadoknadive vrijednosti jedinice koja stvara novac na koju je goodwill raspoređen, a koji je pripremljen u prethodnom razdoblju, ali samo ukoliko su ispunjeni svi navedeni uvjeti (toč. 99. MRS-a 36):

- a) imovina i obveze koji čine jedinicu nisu se značajno promijenili od posljednjeg izračuna nadoknadive vrijednosti
- b) iznos nadoknadive vrijednosti utvrđen u posljednjem izračunu je značajno veći od knjigovodstvene vrijednosti jedinice, i
- c) na temelju analize događaja i okolnosti koji su nastali i promijenili se od posljednjeg izračuna nadoknadive vrijednosti, mala je vjerojatnost da će novi izračun nadoknadive vrijednosti u tekućem razdoblju biti manji od knjigovodstvene vrijednosti.

U slučaju da se imovina koja čini jedinicu koja stvara novac kojoj je raspoređen goodwill ispituje na umanjenje istodobno kao i jedinica koja sadrži goodwill, potrebno je ispitati tu imovinu na umanjenje prije jedinice koja sadrži goodwill. Isto tako, u slučaju da se jedinice koje stvaraju novac, koje su dio skupine jedinica koje stvaraju novac kojima je raspoređen goodwill, ispituju na umanjenje istodobno kao i skupina jedinica koja sadrži goodwill, potrebno je ispitati pojedine jedinice na umanjenje prije skupine jedinica koje sadrže goodwill.

Kada se vrši ispitivanje umanjenja jedinice koja stvara novac kojoj je raspoređen goodwill, mogu postojati pokazatelji mogućeg umanjenja vrijednosti imovine u jedinici koja sadrži goodwill. U tim okolnostima, subjekt prvo ispituje imovinu na umanjenje i priznaje sve gubitke od umanjenja vrijednosti te imovine, a tek potom ispituje na umanjenje jedinicu koja stvara novac koja sadrži goodwill. Isto tako, može postojati pokazatelj umanjenja jedinice koja stvara novac iz skupine jedinica koje sadrže goodwill. U tom slučaju subjekt će prvo ispitati jedinicu koja stvara novac na umanjenje i priznati sve gubitke od umanjenja vrijednosti te jedinice, a tek potom će ispitati na umanjenje skupinu jedinica kojoj je goodwill raspoređen.

Skrećemo pozornost da se prethodno priznati gubitak od umanjenja goodwilla **ne smije ukinuti** u budućim razdobljima (toč. 124. MRS-a 36), tj. naknadno povećanje nadoknadivog iznosa iznad knjigovodstvene vrijednosti neće imati utjecaj na ukidanje prethodno priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti goodwilla. MRS 38

– *Nematerijalna imovina* zabranjuje priznavanje interno stvorenog goodwilla. Naime, svako povećanje nadoknadive vrijednosti goodwilla u razdobljima nakon priznavanja gubitka od umanjenja za taj goodwill vjerojatno će povećati goodwill stvoren unutar subjekta, a ne poništiti gubitak od umanjenja priznat za stečeni goodwill (toč. 125. MRS-a 36). Zabrana ukidanja gubitka umanjenja goodwilla također vrijedi i za obveznike primjene HSFI-a, sukladno odredbi toč. 2.77. HSFI-a 2.

Posebnu pozornost potrebno je posvetiti **provođenju testa umanjenja jedinica koje stvaraju novac zajedno s goodwillom i nekontrolirajućim (manjinskim) interesom**, koji nastaje u poslovnom spajanju u kojem matrica ne stječe 100% udjela u ovisnom subjektu.

Kao što je ranije spomenuto, prema MSFI-u 3 manjinski interes na datum stjecanja može se mjeriti: a) *po fer vrijednosti* ili b) *u visini udjela u utvrdivoj neto imovini stečenika razmjerno svom nekontrolirajućem interesu*; dok HSFI 2 dozvoljava samo jednu metodu mjerenja nekontrolirajućeg interesa, tako da obveznici primjene HSFI-a nekontrolirajućim interes mogu mjeriti jedino u visini stjecateljevog udjela u utvrdivoj vrijednosti neto imovine stečenika. Prema tome, u skladu sa MSFI-om 3, i inicijalna knjigovodstvena vrijednost goodwilla priznaje se ili po:

- a) *fer vrijednosti* (uključuje goodwill koji pripada manjinskom interesu i matici te prilikom provođenja testa umanjenja nije potrebno vršiti prilagodbe knjigovodstvene vrijednosti jedinice koja stvara novac, a gubitak od umanjenja goodwilla se priznaje u cijelosti kao rashod razdoblja)
- b) *u visini stjecateljevog udjela u utvrdivoj vrijednosti neto imovine stečenika* (prilikom provođenja testa umanjenja potrebno je izračunati iznos goodwilla koji pripada manjinskom interesu te za taj iznos prilagoditi knjigovodstvenu vrijednost jedinice koja stvara novac, a gubitak od umanjenja goodwilla priznaje se kao rashod razdoblja samo u iznosu koji je razmjernan vlasničkom udjelu matrice. Izračunati goodwill koji pripada manjinskom interesu ne iskazuje se u konsolidiranim financijskim izvještajima).

Kada se, umjesto po fer vrijednosti, primjenjuje metoda mjerenja manjinskog interesa u visini udjela u utvrdivoj neto imovini stečenika na datum stjecanja, goodwill priznat u poslovnom spajanju predstavlja goodwill stečen od matrice na temelju vlasničkog udjela matrice, a goodwill koji se odnosi na manjinski udio ne priznaje se u financijskim izvještajima matrice. Dakle, kada postoji manjinski udio u jedinici koja stvara novac na koju je goodwill raspodijeljen, knjigovodstvena vrijednost te jedinice se sastoji od:

- a) udjela matrice i manjinskog udjela u neto imovini jedinice koju je moguće utvrditi, i
- b) udjela matrice u goodwillu.

Međutim, dio nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac odnosi se na manjinski udio u goodwillu. Zbog toga se prilikom testiranja na umanjenje jedinice koja stvara novac, s uključenim goodwillom, a koja nije u potpunom vlasništvu subjekta, knjigovodstvena vrijednost te jedinice „fiktivno“ usklađuje prije njene usporedbe s nadoknadivim iznosom. Ova prilagodba iznosa vrši se na način da se knjigovodstvena vrijednost goodwilla prikaže u bruto iznosu raspodijeljenom na jedinicu, tako da uključi i goodwill koji se odnosi na manjinski udio. Tako utvrđenu knjigovodstvenu vrijednost potrebno je usporediti s nadoknadivim iznosom jedinice koja stvara novac radi utvrđivanja eventualnog umanjenja njezine vrijednosti. S obzirom da se goodwill priznaje samo do iznosa vlasničkog udjela matrice, bilo koje umanjenje vezano za goodwill se dijeli na udio matrice i udio manjinskog interesa. Prema tome, važno je za naglasiti da

se gubitak od umanjenja goodwilla priznaje kao rashod samo u iznosu koji se odnosi na udio matice, a gubitak koji se odnosi na manjinski interes se ne priznaje u financijskim izvještajima matice.

Prethodno navedeno proizlazi iz toč. C.4 MRS-a 36 koja navodi da u slučaju kada subjekt nekontrolirajuće interese mjeri po svojem razmjernom udjelu u neto utvrdivoj imovini ovisnog društva na datum stjecanja umjesto po fer vrijednosti, goodwill koji se raspoređuje na nekontrolirajuće interese uključuje se u nadoknadv iznos povezane jedinice koja stvara novac, ali se ne priznaje u konsolidiranim financijskim izvještajima matice. Slijedom toga, subjekt je dužan knjigovodstvenu vrijednost goodwilla raspoređenog na tu jedinicu povećati tako da ona uključuje goodwill koji se odnosi na nekontrolirajući interes. Tako usklađena knjigovodstvena vrijednost se zatim uspoređuje s nadoknadivim iznosom jedinice koja stvara novac kako bi se utvrdilo je li došlo do umanjenja njezine vrijednosti. Isto tako, toč. C.8 MRS-a 36 navodi da ako se neki gubitak zbog umanjenja vrijednosti koji pripada vlasniku nekontrolirajućeg interesa odnosi na goodwill koji nije priznat u konsolidiranim financijskim izvještajima matice, to se umanjenje ne priznaje kao gubitak zbog umanjenja vrijednosti goodwilla. U tom se slučaju kao gubitak zbog umanjenja vrijednosti goodwilla priznaje samo onaj gubitak zbog umanjenja koji se odnosi na goodwill raspodijeljen matici.

Općenito, kada je vrijednost jedinice umanjena, gubitak se prvo raspoređuje na smanjenje knjigovodstvenog iznosa goodwilla raspoređenog na jedinicu, a preostali iznos se raspoređuje razmjerno na ostalu imovinu jedinice sukladno knjigovodstvenoj vrijednosti svake imovine u jedinici (toč. 104. MRS-a 36). Međutim, kada se provodi test umanjenja zajedno s goodwillom i nekontrolirajućim interesima, potrebno je obratiti pozornost na sljedeće:

- 1) ako je neko ovisno društvo, ili njegov dio, s nekontrolirajućim interesom samo po sebi jedinica koja stvara novac, gubitak zbog umanjenja vrijednosti raspoređuju se između matice i vlasnika nekontrolirajućeg interesa po istoj osnovi kao i dobit ili gubitak (toč. C.6 MRS-a 36).
- 2) Ako je neko ovisno društvo, ili njegov dio, s nekontrolirajućim interesom dio veće jedinice koja stvara novac, gubici zbog umanjenja goodwilla raspoređuju se na one dijelove jedinice koja stvara novac koji imaju nekontrolirajući interes i na one koji ga nemaju. Sukladno toč. C.7 MRS-a 36, gubitke zbog umanjenja treba rasporediti na te dijelove jedinice koja stvara novac po osnovi:
  - a) relativnih knjigovodstvenih vrijednosti goodwilla tih dijelova prije umanjenja vrijednosti za umanjenje vrijednosti koje se odnosi na goodwill u jedinici koja stvara novac; i
  - b) relativnih knjigovodstvenih vrijednosti neto utvrdive imovine tih dijelova prije umanjenja za umanjenje vrijednosti koje se odnosi na utvrdivu imovinu u jedinici koja stvara novac. Svako takvo umanjenje vrijednosti raspoređuje se na imovinu dijelova svake jedinice razmjerno na temelju knjigovodstvene vrijednosti svakog sredstva u tom dijelu.

U onim dijelovima koji imaju nekontrolirajući interes, gubici zbog umanjenja vrijednosti raspodjeljuju se između matice i vlasnika nekontrolirajućeg interesa po istoj osnovi na kojoj se raspodjeljuje dobit ili gubitak.

5. Primjeri utvrđivanja i iskazivanja gubitka od umanjenja

Primjer 1. - Naknadno mjerenje goodwilla u konsolidiranim financijskim izvještajima

Društvo X d.o.o. (obveznik primjene MSFI-a) je tijekom 2022. godine steklo 100% udjela u ovisnom društvu Y d.o.o. (jedinica koja stvara novac) te je iz transakcije stjecanja ostvaren goodwill u iznosu od 1.000.000 kn. Na 31.12.2022. godine društvo X d.o.o. provodi test umanjenja goodwilla te je utvrđena vrijednost društva Y d.o.o. u iznosu od 1.250.000 kn. Vrijednost društva Y d.o.o. čini jedinicu stvaranja novca unutar grupe (konsolidiranog subjekta). Nadoknadvna vrijednost jedinice koja stvara novac utvrđuje se temeljem vrijednosti u upotrebi. Uprava je pripremila plan poslovanja za naredno razdoblje od 5 godina, te također procijenjuje stopu rasta u dugom roku od 2%. Diskontna stopa prije poreza utvrđena je u iznosu od 7%.

Potrebno je izračunati nadoknadvnu vrijednost jedinice koja stvara novac te utvrditi da li je potrebno priznati gubitak od umanjenja.

- a) Izračun nadoknadvne vrijednosti

Opis stavke	Ostvareno 2022.	PLAN – u HRK				
		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Poslovni prihodi	480.000,00	484.800,00	489.648,00	504.337,44	524.510,94	550.736,48
<i>Stopa rasta/pada prihoda u odnosu na prethodnu godinu</i>		1%	1%	3%	4%	5%
Poslovni rashodi (bez amortizacije)	445.000,00	449.450,00	453.944,50	463.023,39	472.283,86	481.729,53
<i>Stopa rasta/pada rashoda u odnosu na prethodnu godinu</i>		1%	1%	2%	2%	2%
Dobit prije poreza i kamata- EBITDA	35.000,00	35.350,00	35.703,50	41.314,05	52.227,08	69.006,95
Promjene neto radnog kapitala	-2.000,00	1.300,00	-1.500,00	-2.000,00	3.000,00	4.000,00
Kapitalna ulaganja	-8.000,00	-12.000,00	-6.000,00	-4.000,00	-4.000,00	-2.000,00
Slobodni novčani tok prije poreza	25.000,00	24.650,00	28.203,50	35.314,05	51.227,08	71.006,95
Diskontni faktor 7%	1	0,934579	0,873438	0,816297	0,762895	0,712986
Sadašnja vrijednost slobodnog novčanog toka	25.000,00	23.037,38	24.634,03	28.826,78	39.080,89	50.626,97
Terminalna vrijednost						1.448.541,78
Sadašnja vrijednost terminalne vrijednosti						1.032.790,00
Vrijednost u upotrebi						1.198.996,05

Terminalna vrijednost:

$TV = (\text{Novčani tok}_{2027} * (1 + \text{dugoročna stopa rasta})) / (\text{diskontna stopa} - \text{dugoročna stopa rasta})$

$TV = (71.006,95 * 1,02) / (7\% - 2\%) = 1.448.541,78$

Sadašnja vrijednost terminalne vrijednosti (diskontirana TV) =

$1.448.541,78 * 0,712986 = 1.032.790,00$

Vrijednost u upotrebi = ukupna sadašnja vrijednost slobodnog novčanog toka₂₀₂₃₋₂₀₂₇ + diskontirana TV = 166.206,05 + 1.032.790,00 = 1.198.996,05 kn

b) Utvrđivanje gubitka od umanjenja

Gubitak od umanjenja = knjigovodstvena vrijednost – nadoknadiva vrijednost

= 1.250.000 – 1.198.996,05 = 51.003,95 kn

S obzirom da je gubitak od umanjenja vrijednosti jedinice koja stvara novac manji od knjigovodstvene vrijednosti goodwilla, ukupni gubitak alocirat će se na knjigovodstvenu vrijednost goodwilla te se gubitak od umanjenja goodwilla u cijelosti priznaje kao rashod u konsolidiranom računu dobiti i gubitka.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Gubitak od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	51.003,95		0148
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	51.003,95	7104	

Primjer 2. - Testiranje na umanjenje jedinice koja stvara novac s goodwillom i manjinskim interesom za obveznike primjene MSFI-a

Subjekt X d.o.o. tijekom 2022. godine stječe 80% vlasničkog udjela u društvu Y d.o.o. za 150.000 kn. Fer vrijednost prepoznatljive neto imovine društva Y d.o.o. na datum stjecanja je 100.000 kn. Imovina društva Y d.o.o. je najmanja grupa imovine koja stvara novčane priljeve koji su većim dijelom neovisni o novčanim priljevima druge imovine ili grupa imovine. Stoga je Y određen kao jedinica koja stvara novac te u svojoj knjigovodstvenoj vrijednosti uključuje i goodwill.

Potrebno je utvrditi goodwill na datum stjecanja utvrđujući manjinski interes po metodi udjela u neto imovini stečenog društva te po metodi fer vrijednosti.

Opis stavke	Metoda-udio u neto imovini stečenog društva (u HRK)	Metoda-po fer vrijednosti (u HRK)
1. Naknada za stjecanje	150.000	150.000
2. Nekompatibilni (manjinski) interes	20.000 = 100.000*20%	37.500 = 150.000*(20%/80%)
3. Fer vrijednost neto imovine stečenika	100.000	100.000
Goodwill (1+2-3)	70.000	87.500

Na datum izvještavanja 31.12.2022. godine knjigovodstvena vrijednost imovine (isključujući goodwill) je 120.000 kn, a nadoknadivi iznos je 130.000 kn. Društvo X d.o.o. provodi test umanjenja goodwilla primjenjujući metodu udjela u neto imovini stečenog društva te metodu fer vrijednosti.

A) Testiranje na umanjenje po metodi udjela u neto imovini stečenog društva

Prilikom provođenja testa umanjenja potrebno je izračunati iznos goodwilla koji pripada manjinskom interesu te za taj iznos prilagoditi knjigovodstvenu vrijednost jedinice koja stvara novac, a gubitak od umanjenja goodwilla priznaje se kao rashod razdoblja samo u iznosu koji je razmjernan vlasničkom udjelu matice. Izračunati goodwill koji pripada manjinskom interesu ne iskazuje se u konsolidiranim financijskim izvještajima (toč. C.4. MRS-a 36).

Puni iznos goodwilla, koji obuhvaća goodwill pripisiv matici i goodwill pripisiv manjinskom interesu izračunava se kao da je matica kupila 100% udjela pa puni goodwill iznosi: 70.000 kn/80% = 87.500 kn. Dakle, goodwill pripisiv manjinskom interesu je 17.500 kn.

Utvrđivanje gubitka od umanjenja je kako slijedi:

a) Izračun prilagođene knjigovodstvene vrijednosti jedinice koja stvara novac

Opis stavke	Knjigovodstvena vrijednost jedinice koja stvara novac Y d.o.o. (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost	120.000
2. Goodwill matice	70.000
3. Nepriznati goodwill koji se odnosi na manjinski udio	17.500
4. Prilagođena knjigovodstvena vrijednost	207.500

b) Gubitak od umanjenja = nadoknadivi iznos – prilagođena knjigovodstvena vrijednost = 130.000 kn – 207.500 kn = 77.500 kn

c) Raspoređivanje gubitka od umanjenja i knjigovodstvene vrijednosti goodwilla

Opis stavke	Raspoređivanje gubitka od umanjenja (u HRK)	Knjigovodstvena vrijednost goodwilla (u HRK)
1. Matica 80% vlasništva u Y d.o.o.	62.000 = (77.500*80%)	8.000 = (70.000-62.000)
2. Manjinski interes 20% vlasništva u Y d.o.o.	15.500 = (77.500*20%)	2.000 = (17.500 – 15.500)

Knjigovodstvena vrijednost goodwilla i gubitak od umanjenja goodwilla pripisiv manjinskom interesu izračunat primjenom metode udjela u neto imovini stečenog društva ne priznaje se u financijskim izvještajima matice, već samo služi za izračun gubitka od umanjenja goodwilla koji će biti priznat u financijskim izvještajima matice (sukladno toč. C.4 i C.8 MRS-a 36).

Knjiženje gubitka od umanjenja u konsolidiranim financijskim izvještajima društva X d.o.o.:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Goodwill prije vrijednosnog usklađenja			
	Goodwill	70.000,00	0140	
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	62.000,00		0148
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	62.000,00	7104	

B) Testiranje na umanjenje po metodi fer vrijednosti

Napomena: S obzirom da je goodwill pripisiv manjinskom interesu uključen u fer vrijednost na datum stjecanja, nema potrebe izračunati.

navati prilagođenu knjigovodstvenu vrijednost jedinice koja stvara novac. Ukupni goodwill utvrđen je u iznosu od 87.500 kn.

Utvrđivanje gubitka od umanjenja je kako slijedi:

a) Izračun knjigovodstvene vrijednosti jedinice koja stvara novac

Opis stavke	Knjigovodstvena vrijednost jedinice koja stvara novac Y d.o.o. (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost	120.000
2. Goodwill matice	70.000
3. Goodwill koji se odnosi na manjinski udio	17.500
4. Knjigovodstvena vrijednost	207.500

b) Gubitak od umanjenja = nadoknadivi iznos – prilagođena knjigovodstvena vrijednost = 130.000 kn – 207.500 kn = 77.500 kn

c) Raspoređivanje gubitka od umanjenja

Utvrđeni gubitak od umanjenja se u potpunosti evidentira kao smanjenje vrijednosti goodwilla te se priznaje u konsolidiranim financijskim izvještajima kao rashod razdoblja u iznosu od 77.500 kn. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla nakon umanjenja na dan 31.12.2022. stoga iznosi 10.000 kn (87.500 kn – 77.500 kn).

Knjiženje gubitka od umanjenja u konsolidiranim financijskim izvještajima društva X d.o.o.:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Goodwill prije vrijednosnog usklađenja			
	Goodwill	87.500,00	0140	
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	77.500,00		0148
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	77.500,00	7104	

Budući da iz toč. C.6 MRS-a 36 proizlazi da ako je neko ovisno društvo, ili njegov dio, s nekontrolirajućim interesom samo po sebi jedinica koja stvara novac, gubitak zbog umanjenja vrijednosti raspoređuju se između matice i vlasnika nekontrolirajućeg interesa po istoj osnovi kao i dobit ili gubitak. Stoga je gubitak od umanjenja goodwilla potrebno rasporediti između matice i manjinskog interesa u omjeru 80%/20%. Gubitak koji pripada matici iznosi 62.000 kn (77.500 kn*80%), a gubitak koji pripada manjinskom interesu je 15.500 kn (77.500 kn*20%). Stoga je u konsolidiranim financijskim izvještajima potrebno dodatno uskladiti (smanjiti) vrijednost manjinskog interesa za iznos gubitka od umanjenja od 15.500 kn.

Knjiženje usklade manjinskog interesa u konsolidiranim financijskim izvještajima društva X d.o.o.:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Manjinski interes prije vrijednosnog usklađenja			
	Manjinski interes	37.500,00		96
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Smanjenje manjinskog interesa	15.500,00	96	
	Korekcija rezultata razdoblja koji pripada matici (korigira se prethodno iskazano vrijednosno usklađenje)	15.500,00		7104

Primjer 3. - Testiranje na umanjenje jedinice koja stvara novac s goodwillom i manjinskim interesom za obveznike primjene MSFI-a

Dana 1.1.2022. godine subjekt X d.o.o. stječe 80% vlasničkog udjela u društvu Y d.o.o. za 210.000 kn. Fer vrijednost prepoznatljive neto imovine društva Y d.o.o. na datum stjecanja je 150.000 kn. Potrebno je utvrditi goodwill na datum stjecanja utvrđujući manjinski interes po metodi udjela u neto imovini stečenog društva.

Opis stavke	Metoda-udio u neto imovini stečenog društva (u HRK)
1. Naknada za stjecanje	210.000
2. Nekomolirajući (manjinski) interes	30.000 = (150.000*20%)
3. Fer vrijednost neto imovine stečenika	150.000
Goodwill (1+2-3)	90.000

Imovina društva Y d.o.o. je najmanja grupa imovine koja stvara novčane priljeve koji su većim dijelom neovisni o novčanim priljevima druge imovine ili grupa imovine. Stoga je Y d.o.o. određen kao jedinica koja stvara novac te u svojoj knjigovodstvenoj vrijednosti uključuje i goodwill. Budući da se očekuje da će druge jedinice matičnog društva X d.o.o. koje stvaraju novac imati koristi od sinergija spajanja, goodwill od 50.000 kn povezan s tim sinergijama raspoređen je na druge jedinice koje stvaraju novac unutar matičnog društva X d.o.o.

Na datum izvještavanja 31.12.2022. godine društvo provodi test umanjenja. Potrebno je testirati Y d.o.o. na umanjenje po metodi udjela u neto imovini stečenog društva, uz pretpostavku da je na 31.12.2022. godine nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac 100.000,00 kn, a knjigovodstvena vrijednost jedinice koja stvara novac (isključujući goodwill) iznosi 135.000 kn.

A) Testiranje na umanjenje po metodi udjela u neto imovini stečenog društva

Utvrđivanje gubitka od umanjenja prije raspoređivanja:

Opis stavke	Goodwill pripisiv ovisnom društvu Y d.o.o. (u HRK)	Nadoknadivi iznos (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost	40.000	135.000
2. Nepriznati manjinski udio*	10.000	–
3. Prilagođena knjigovodstvena vrijednost	50.000	135.000

* Goodwill pripisiv manjinskom interesu uključen je u nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac (društvo Y d.o.o.), ali nije priznat u konsolidiranim financijskim izvještajima matice. Stoga, u skladu sa toč. C.4 MRS-a 36, knjigovodstveni iznos jedinice koja stvara novac (društvo Y d.o.o.) potrebno je prilagoditi za goodwill koji se odnosi na manjinski interes, prije usporedbe sa nadoknadivim iznosom. Goodwill pripisiv 80%-tnom udjelu matice u ovisnom društvu Y d.o.o. nakon alociranja iznosa od 50.000 kn na ostale jedinice koje stvaraju novac unutar matice iznosi 40.000 kn. Stoga, goodwill pripisiv manjinskom interesu u ovisnom društvu na datum stjecanja iznosi 10.000 kn, a izračun je kako slijedi. Puni goodwill koji se odnosi na maticu i nekontrolirajući interes računa se kao da je matica kupila 100 % udjela pa puni goodwill iznosi: 40.000 kn/80%= 50.000 kn. Budući da je nakon alociranja na ostale jedinice koje stvaraju novac goodwill pripisiv matici 40.000 kn, razlika od 10.000 kn (do iznosa punog goodwilla), predstavlja goodwill pripisiv manjinskom interesu.

Gubitak od umanjenja = nadoknadivi iznos - prilagođena knjigovodstvena vrijednost = 135.000 kn - 50.000 kn = 85.000 kn

Gubitak od umanjenja raspoređuje se najprije na goodwill, a preostali iznos gubitka (ukoliko postoji) se zatim raspoređuje na smanjenje knjigovodstvene vrijednosti prepoznatljive imovine (toč. 104. MRS-a 36). Nadalje, u skladu sa toč. C.6 MRS-a 36, ako je neko ovisno društvo, ili njegov dio, s nekontrolirajućim interesom samo po sebi jedinica koja stvara novac, gubitak zbog umanjenja vrijednosti raspoređuju se između matice i vlasnika nekontrolirajućeg interesa po istoj osnovi kao i dobit ili gubitak, što je u ovom primjeru učinjeno razmjerno sa postotkom vlasničkog interesa u ovisnom društvu.

Puni goodwill koji se odnosi na maticu i nekontrolirajući interes u ovisnom društvu Y d.o.o. (nakon alokacije na ostale jedinice koje stvaraju novac) iznosi 50.000 kn, stoga bi se gubitak od umanjenja od 50.000 kn trebao alocirati najprije na goodwill. Međutim, s obzirom da je goodwill u poslovnim knjigama priznat samo u iznosu od 80% vlasničkih udjela u Y d.o.o., društvo X d.o.o. u poslovnim knjigama priznaje samo 80% tog gubitka od umanjenja goodwilla, dakle 40.000 kn (50.000*80%), dok se iznos od 10.000 kn odnosi na gubitak od umanjenja goodwilla pripisiv manjinskom interesu. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla i gubitak od umanjenja goodwilla pripisiv manjinskom interesu izračunat primjenom metode udjela u neto imovini stečenog društva ne priznaje se u financijskim izvještajima matice. Preostali iznos gubitka od umanjenja u iznosu od 35.000 kn raspoređuje se na umanjenje knjigovodstvene vrijednosti prepoznatljive imovine ovisnog društva Y d.o.o.

Prema tome, raspoređivanje gubitka od umanjenja je kako slijedi:

Opis stavke	Goodwill (u HRK)	Knjigovodstveni iznos prepoznatljive imovine (u HRK)	Ukupno nadoknadivi iznos (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost	40.000	135.000	175.000
2. Gubitak od umanjenja	(40.000)	(35.000)	(75.000)
3. Knjigovodstvena vrijednost nakon umanjenja	-	100.000	100.000

Knjiženje gubitka od umanjenja u konsolidiranim financijskim izvještajima društva X d.o.o.:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Goodwill prije vrijednosnog usklađenja			
	Goodwill	90.000,00	0140	
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	40.000,00		0148
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) prepoznatljive imovine	35.000,00		0118, 0128, 021, 025, 031, 034, itd.
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	40.000,00	7104	
	Vrijednosno usklađenje prepoznatljive imovine	35.000,00	710, 711, itd.	

Napomena: obveznici primjene HSFI-a goodwill još moraju i dodatno amortizirati u procijenjenom korisnom vijeku trajanja. Trošak amortizacije evidentira se u konsolidiranim financijskim izvještajima prije provođenja testa umanjenja.

Primjer 4. - Naknadno vrednovanje goodwilla u pojedinačnim financijskim izvještajima (goodwill je alociran na jedinice koje stvaraju novac)

Dana 1.1.2022. godine društvo A d.o.o. vrši pripajanje ovisnog društva B d.o.o. koje posluje u tri zemlje (poslovanje u svakoj zemlji definira se kao profitni centar, odnosno jedinica koja stvara novac) te prenosi svu imovinu i obveze društva B d.o.o. u svoju glavnu knjigu. Prije provedbe pripajanja društvo A d.o.o. ima 100% vlasništva u društvu B d.o.o., radi se o kapitalno povezanim društvima te se ovisno društvo pripaja matici. Trošak stjecanja utvrđen je u iznosu od 6.000.000 kn, a fer vrijednost neto imovine društva B d.o.o. iznosi 4.000.000 kn (ukupna imovina minus ukupne obveze društva B d.o.o.). Postupkom pripajanja goodwill je utvrđen u iznosu od 2.000.000 kn (razlika troška stjecanja i neto vrijednosti imovine društva B d.o.o.) te je alociran na jedinice koje stvaraju novac.

Društvo A d.o.o. je obveznik primjene HSFI-a. Procijenjeni vijek upotrebe goodwilla je 5 godina. Amortizacija goodwilla za 2022. godinu priznata je u iznosu od 366.666,66 kn (2.000.000 kn*20%/12 mj.*11.mj.).

Pojedinačne bilance društva A d.o.o. i B d.o.o. prije pripajanja su kako slijedi:

Rbr.	Pozicija	Društvo A d.o.o. (stjecatelj)	Društvo B d.o.o. (stečenik)
1.	Zemljište	200.000	2.000.000
2.	Građevinski objekti	800.000	8.000.000
3.	Oprema	120.000	250.000
4.	Akumulirana amortizacija	-	-
		300.000	1.000.000
5.	Ulaganje u društvo B d.o.o.	6.000.000	-
6.	Dani kratkoročni zajmovi	125.000	250.000
7.	Zalihe trgovačke robe	18.000	800.000
8.	Potraživanja od kupaca	14.000	115.000
9.	Novac	110.000	580.000
10.	Ukupno aktiva	7.087.000	10.995.000
11.	Temeljni kapital	200.000	500.000
12.	Zadržana dobit	1.200.000	3.500.000
13.	Obveze za dugoročne zajmove	4.500.000	5.000.000
14.	Obveze prema dobavljačima	673.000	1.500.000
15.	Obveze prema zaposlenicima	450.000	400.000
16.	Obveze za poreze, doprinose i slično	64.000	95.000
17.	Ukupno pasiva	7.087.000	10.995.000

Telefon za konzultacije

01/48 36 046 | 01/49 21 739

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE

Knjiženje pripajanja u poslovnim knjigama društva A d.o.o. je izvršeno na sljedeći način:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Preuzete imovina i obveze društva B d.o.o. i evidentiranje goodwilla			
	Goodwill	2.000.000,00	0140	
	Zemljište	2.000.000,00	020	
	Građevinski objekti	8.000.000,00	024	
	Oprema	250.000,00	030	
	Akumulirana amortizacija	1.000.000,00		026, 032
	Ulaganje u društvo B d.o.o.	6.000.000,00		060
	Dani kratkoročni zajmovi	250.000,00	156	
	Zalihe trgovačke robe	800.000,00	660	
	Potraživanja od kupaca	115.000,00	120	
	Novac	580.000,00	100	
	Obveze za dugoročne zajmove	5.000.000,00		983
	Obveze prema dobavljačima	1.500.000,00		220
	Obveze prema zaposlenicima	400.000,00		230, 271
	Obveze za poreze, doprinose i slično	95.000,00		273, 274, 265

Bilanca društva A d.o.o. nakon pripajanja je kako slijedi:

Rbr.	Pozicija	Društvo A d.o.o.
1.	Goodwill	2.000.000
2.	Zemljište	2.200.000
3.	Građevinski objekti	8.800.000
4.	Oprema	370.000
5.	Akumulirana amortizacija	(1.300.000)
6..	Dani kratkoročni zajmovi	375.000
7.	Zalihe	818.000
8.	Potraživanja od kupaca	129.000
9.	Novac	690.000
10.	Ukupno aktiva	14.082.000
11.	Temeljni kapital	200.000
12.	Zadržana dobit	1.200.000
13.	Obveze za dugoročne zajmove	9.500.000
14.	Obveze prema dobavljačima	2.173.000
15.	Obveze prema zaposlenicima	850.000
16.	Obveze za poreze, doprinose i slično	159.000
17.	Ukupno pasiva	14.082.000

Na kraju 2022. godine društvo A d.o.o. vrši testiranje na umanjenje jedinica koje stvaraju novac s obzirom da su uočeni indikatori umanjenja. Nadoknadiva vrijednost utvrđuje se kao vrijednost u upotrebi, izračunata temeljem zasebnih budžeta za svaku jedinicu te uzimajući u obzir različite stope rasta i diskontnu stopu primjenjivu za svaku jedinicu (za način izračuna terminalne vrijednosti i utvrđivanja vrijednosti u upotrebi vidjeti primjer 1.)

Potrebno je utvrditi i rasporediti gubitak od umanjenja jedinice koja stvara novac. Podaci su kako slijedi:

Rbr.	Opis	Poslovanje u zemlji A	Poslovanje u zemlji B	Poslovanje u zemlji C	Ukupno (u HRK)
1.	Početno raspoređeni goodwill	540.000	810.000	650.000	2.000.000
1a.)	Amortizacija goodwilla obračunata za 2022. godinu	99.000	148.500	119.166,66	366.666,66
1b.)	Vrijednost goodwilla 31.12.2021. (1-1a.)	441.000	661.500	530.833,34	1.633.333,34
2.	Knjigovodstvena vrijednost jedinice koja stvara novac (uključujući goodwill) – 31.12.2022.	1.650.000	2.200.000	1.560.000	5.410.000
3.	Prepoznatljiva imovina (2-1b.)	1.209.000	1.538.500	1.029.166,66	3.776.666,66
4.	Nadoknadiva vrijednost – 31.12.2022. (u HRK)	1.020.000	2.500.000	1.150.000	4.670.000
5.	Gubitak od umanjenja (2-4)	(630.000)	-	(410.000)	(1.040.000)
6.	Alokacija gubitka od umanjenja na:	(630.000)	-	(410.000)	(1.040.000)
	■ goodwill	441.000	-	410.000	851.000
	■ prepoznatljivu imovinu	189.000	-	-	189.000

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Goodwill prije vrijednosnog usklađenja			
	Goodwill	2.000.000,00	0140	
	Trošak amortizacije goodwilla	366.666,66	432	
	Ispravak vrijednosti goodwilla	366.666,66		0149
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	851.000,00		0148
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) prepoznatljive imovine	189.000,00		0118, 0128, 021, 025, 031, 034, itd.
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	851.000,00	7104	
	Vrijednosno usklađenje prepoznatljive imovine	189.000,00	710, 711, itd.	

Kao što je ranije navedeno, trošak amortizacije goodwilla nastalog pri stjecanju i statusnim promjenama iz čl. 19. Zakona o PD te gubitak s osnove vrijednosnog usklađenja goodwilla nisu porezno priznati rashod te je potrebno uvećati osnovicu poreza na dobit u prijavi poreza na dobit.

Primjer 5. - Naknadno vrednovanje goodwilla u pojedinačnim financijskim izvještajima (goodwill nije alociran na jedinice koje stvaraju novac)

Društvo X d.o.o. steklo je tijekom 2022. godine poslovnom kombinacijom društvo Y d.o.o. za koje je utvrđeno da se sastoji od 3 jedinice koje stvaraju novac. U transakciji pripajanja ovisnog društva Y d.o.o. u lipnju 2022. godine priznat je goodwill u iznosu od 175.000 kn, ali se ne može alocirati niti jednoj od utvrđene 3 jedinice koje stvaraju novac. Prije provedbe pripajanja društvo X d.o.o. ima 100% vlasništva u društvu Y d.o.o., radi se o kapitalno povezanim društvima te se ovisno društvo pripaja matici.

Društvo X d.o.o. je obveznik primjene HSFI-a. Procijenjeni vijek upotrebe goodwilla je 5 godina. Amortizacija goodwilla za 2022. godinu priznata je u iznosu od 17.500 kn (175.000 kn*20%/12 mj.*6. mj.). Na 31.12.2022. godine vrijednost goodwilla iznosi 157.500 kn.

Društvo X d.o.o. je prepoznalo indikatore umanjenja za sve 3 jedinice koje stvaraju novac, stoga provodi test umanjenja. Utvrđeno je da je vrijednost u upotrebi za sve 3 jedinice koje stvaraju novac veća od njihove fer vrijednosti umanjene za troškove otuđenja, stoga vrijednost u upotrebi predstavlja nadoknadivi iznos koji će se usporediti sa knjigovodstvenom vrijednošću jedinica koje stvaraju novac.

Utvrđene knjigovodstvene vrijednosti jedinice koje stvaraju novac, goodwill i nadoknadivi iznos na 31.12.2022. su kako slijedi:

Opis	Jedinica 1	Jedinica 2	Jedinica 3	Goodwill	Ukupno (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost (uključujući goodwill) – 31.12.2022.	200.000	250.000	110.000	157.500	717.500
2. Vrijednost u upotrebi	130.000	300.000	50.000		480.000
3. Umanjenje vrijednosti (2-1)	(70.000)	-	(60.000)		

Knjigovodstvena vrijednost Jedinice 1 i Jedinice 3 veća je od njihove nadoknadive vrijednosti, pa je prvo potrebno umanjiti njihovu vrijednost i priznati gubitak od umanjenja kao rashod u ukupnom iznosu 130.000 kn. Nadalje, budući da goodwill nije alociran na niti jednu jedinicu koja stvara novac, a ukupno potrebno umanjenje vrijednosti u iznosu od 237.500 kn utvrđeno kao razlika knjigovodstvene vrijednosti i vrijednosti u upotrebi svih jedinica koje stvaraju novac (717.500 kn – 480.000 kn) je veće od priznatog rashoda, potrebno je priznati dodatno umanjenje vrijednosti u iznosu od 107.500 kn. S obzirom da su knjigovodstvene vrijednosti svih jedinica svedene na njihovu nadoknadivu vrijednost, dodatno umanjenje od 107.500 kn će smanjiti vrijednost goodwilla. Nakon umanjenja vrijednost goodwilla će iznositi 50.000 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Goodwill prije vrijednosnog usklađenja			
	Goodwill	175.000,00	0140	
	Trošak amortizacije goodwilla	17.500,00	432	
	Ispravak vrijednosti goodwilla	17.500,00		0149
2.	Priznavanje gubitka od umanjenja			
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) goodwilla	107.500,00		0148
	Vrijednosno usklađenje (umanjenje) prepoznatljive imovine	130.000,00		0118, 0128, 021, 025, 031, 034, itd.
	Vrijednosno usklađenje goodwilla (rashod)	107.500,00	7104	
	Vrijednosno usklađenje prepoznatljive imovine	130.000,00	710, 711, itd.	

Kao što je ranije navedeno, trošak amortizacije goodwilla nastaje pri stjecanju i statusnim promjenama iz čl. 19. Zakona o PD te

gubitak s osnove vrijednosnog usklađenja goodwilla nisu porezno priznati rashod te je potrebno uvećati osnovicu poreza na dobit u prijavi poreza na dobit.

Nakon što je umanjenje priznato kao rashod, knjigovodstvene vrijednosti jedinica su jednake vrijednosti u upotrebi te su kako slijedi:

Opis	Jedinica 1	Jedinica 2	Jedinica 3	Goodwill	Ukupno (u HRK)
1. Knjigovodstvena vrijednost (uključujući goodwill) – 31.12.2022.	130.000	250.000	50.000	50.000	480.000
2. Vrijednost u upotrebi	130.000	300.000	50.000		480.000

Primjer 6. - Naknadno mjerenje goodwilla u konsolidiranim financijskim izvještajima prema HSFI-u 2

Društvo A d.o.o. (matica) je u prosincu 2021. godine steklo 80% udjela u društvu X d.o.o. (ovisno društvo) za iznos od 100.000 kn. Na datum stjecanja fer vrijednost neto imovine društva iznosi 80.000 kn, od čega temeljni kapital 20.000 kn, zadržana dobit 50.000 kn te neto dobit razdoblja 10.000 kn. Fer vrijednost stečene neto imovine jednaka je knjigovodstvenoj vrijednosti na datum stjecanja.

Utvrđivanje goodwilla u trenutku stjecanja društva X d.o.o.:

Opis	Izračun
1. Trošak stjecanja	100.000,00
2. Fer vrijednost stečene neto imovine (knjigovodstvena vrijednost stečenih udjela)	80.000,00
a) temeljni kapital	20.000,00
b) zadržana dobit	50.000,00
c) neto dobit	10.000,00
3. Pripadajući interes društva A d.o.o. = 80% (fer vrijednost * % stečenog udjela)	= 80.000,00*80% = 64.000,00
4. Goodwill (trošak stjecanja – pripadajući interes društva A d.o.o.)	= 100.000,00 – 64.000,00 = 36.000,00
5. Manjinski interes (fer vrijednost stečene neto imovine – pripadajući interes društva A d.o.o.)	= 80.000,00 – 64.000,00 = 16.000,00

Budući da je matica obveznik primjene HSFI-a, goodwill utvrđen s osnove stjecanja društva X d.o.o. matica će za potrebe konsolidacije amortizirati. Procijenjeni vijek goodwilla je 5 godina. Godišnji izračun amortizacije goodwilla od datuma stjecanja je kako slijedi: amortizacija goodwilla za 2022. godinu = 36.000*20% = 7.200 kn. Nisu uočeni indikatori umanjenja, stoga društvo X d.o.o. ne provodi test umanjenja goodwilla.

S obzirom da se ovdje radi o poslovnoj kombinaciji koja rezultira matično-podružničkim odnosom, goodwill i troškovi amortizacije goodwilla iskazuju se samo u konsolidiranim financijskim izvještajima matice, ali ne i u njenim pojedinačnim izvještajima, kao niti u financijskim izvještajima ovisnog društva. Stoga su knjiženja navedenih transakcija kako slijedi:

Knjiženje ulaganja u ovisno društvo u poslovnim knjigama društva A d.o.o.:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Stjecanje 80% udjela – 2021. godina			
	Ulaganje u udjele poduzetnika unutar grupe	100.000,00	060	
	Žiro račun	100.000,00		100

Provođenje eliminacijskih knjiženja prilikom konsolidacije za 2022. godinu:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Eliminacija udjela u društvu X d.o.o.			
	Ulaganje u udjele poduzetnika unutar grupe	100.000,00		060
	Eliminacija neto imovine*	80.000,00	90, 94	
	Goodwill	36.000,00	014	
	Manjinski interes	16.000,00		96
2.	Obračun amortizacije goodwilla			
	Ispravak vrijednosti (amortizacija) goodwilla	7.200,00		0149
	Trošak amortizacije (na razini konsolidacije)	7.200,00	430	

*Radi jednostavnosti prikazano u jednom iznosu, a odnosi se na temeljni kapital, zadržanu dobit (uključujući i neto dobit na datum stjecanja).

Napomena: u 2022. godini vrijednost manjinskog interesa u bilanci potrebno je dodatno uskladiti za neto rezultat (dobit ili gubitak) društva X d.o.o. koji pripada manjinskom interesu. Udio u rezultatu ovisnog društva za 2022. godinu koji pripada manjinskom interesu = rezultat društva X d.o.o. *%-tak manjinskog interesa.

Primjer 7. - Testiranje imovine koja čini jedinicu koja stvara novac istovremeno sa jedinicom na koju je goodwill raspoređen

Subjekt vrši testiranje imovine koja čine jedinicu koja stvara novac na koju je goodwill raspoređen u isto vrijeme kao i jedinice koja sadrži goodwill. Stoga se prvo testira ta imovina na umanjeње i priznaje se gubitak od umanjeња tog sredstva, prije testiranja na umanjeње jedinice koja sadrži goodwill (toč. 97. MRS-a 36).

Jedinica koja stvara novac ima vrijednost u upotrebi 170.000 kn, a fer vrijednost minus troškovi otuđenja iznose 150.000 kn. Knjigovodstvena vrijednost jedinice iznosi 200.000 kn. Utvrđeno je da su nekretnine, postrojenja i oprema koje čine jedinicu koja stvara novac umanjene za iznos od 11.000 kn. Nadoknadiva vrijednost utvrđena je kao vrijednost u upotrebi jer je veća od fer vrijednosti minus troškovi otuđenja, a ukupni gubitak od umanjeња iznosi 30.000 kn.

Subjekt će najprije priznati gubitak od umanjeња nekretnina, postrojenja i opreme, a preostali iznos gubitka rasporediti na goodwill (ako je potrebno i na ostalu imovinu jedinice koja stvara novac s obzirom na udjel u knjigovodstvenoj vrijednosti), kao što je prikazano u nastavku:

Opis	Knjigovodstvena vrijednost - HRK	Gubitak od umanjeња - HRK	Nadoknadiva vrijednost - HRK
Goodwill	50.000	19.000	31.000
Nekretnine, postrojenja i oprema	116.000	11.000	105.000
Nematerijalna imovina	22.000	-	22.000
Ostala kratkotrajna imovina	12.000	-	12.000
Ukupno	200.000	30.000	170.000

Primjer 8. - Testiranje goodwilla koji je raspoređen na grupu jedinica koje stvaraju novac

Društvo A d.o.o. ima tri prodajna centra – svaki je jedinica koja stvara novac. Prodajni centri kupljeni su od društva B d.o.o. te je nastao goodwill u iznosu 500.000 kn. Goodwill se ne može rasporediti na svaku jedinicu koja stvara novac, već se najmanja razina na koju se može rasporediti odnosi na grupu jedinica koja se sastoji od tri prodajna centra. Uprava društva A d.o.o. razmatra goodwill na razini grupe jedinica. Nadoknadivi iznos za grupu jedinica koje stvaraju novac procijenjen je u iznosu od 2.980.000 kn. Potrebno je utvrditi gubitak od umanjeња goodwilla, primjenjujući odredbe toč. 97. MRS-a 36, koja navodi da ako se jedinice koje stvaraju novac, koje su dio skupine jedinica koje stvaraju novac kojima je raspoređen goodwill, ispituju na umanjeње istodobno kao i skupina jedinica koja sadrži goodwill, potrebno je ispitati pojedine jedinice na umanjeње prije skupine jedinica koje sadrže goodwill.

Podaci su kako slijedi:

- a) Utvrđivanje umanjeња za jedinicu koja stvara novac (bez goodwilla)

Rbr.	Opis	Centar 1	Centar 2	Centar 3
1.	Knjigovodstvena vrijednost	820.000	1.120.000	760.000
2.	Fer vrijednost minus tr.prodaje	760.000	1.200.000	580.000
3.	Vrijednost u upotrebi	860.000	1.160.000	680.000
4.	Nadoknadivi iznos*	860.000	1.200.000	680.000
5.	Gubitak od umanjeња jedinice (4-1)	-	-	(80.000)

*viši iznos između fer vrijednosti minus troškovi prodaje i vrijednosti u upotrebi

- b) Utvrđivanje gubitka od umanjeња goodwilla na razini grupe jedinica

Rbr.	Opis	Centar 1
1.	Knjigovodstvena vrijednost – ukupna za sva tri centra	2.700.000
2.	Umanjenje jedinice (centar 3)	(80.000)
3.	Goodwill	500.000
4.	Ukupna knjigovodstvena vrijednost (1+2+3)	3.120.000
5.	Nadoknadivi iznos grupe	2.980.000
6.	Gubitak od umanjeња goodwilla (5-4)	(140.000)

6. Zaključak

Goodwill je potrebno priznati iz transakcija poslovnih spajanja sukladno odredbama MSFI-a 3 i HSF-a 2. Na datum poslovnog spajanja goodwill se početno vrednuje po trošku stjecanja, kao višak troška u odnosu na stjecateljev udio u neto fer vrijednosti određene imovine, obveza i nepredviđenih obveza te se mora alocirati na jedinice koje stvaraju novac. Nakon početnog priznavanja moguće je izvršiti realokaciju goodwilla između jedinica koje stvaraju novac samo u određenim situacijama.

